

EXAMENUL NAȚIONAL DE BACALAUREAT 2022

Proba E. b)

LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

SIMULARE

Filiera teoretică – Profilul real;

Filiera tehnologică

Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.

• Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.

• Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

• În cazul itemilor obiectivi, alegerea de către elev a două variante de răspuns duce la anularea rezolvării exercițiului respectiv.

I. TÉTEL

(30 pont)

a. A dal műfaji sajátosságai

5 pont

- Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz

5 pont

(pl. A dal műfaji jellemzői: erőteljes érzelmesség, érzelmi felfokozottság, nagyfokú zeneiség; a zeneiség eszközei: jambikus ritmus pl. „Az ég legyen tivéletek” U–/ U–/ U–/U–/, rímelés: a b a a b c c b, alliterációk: „Haldoklik a sárgult határ”; asszonánc: ciprusát-ifjúság; ismétlés és refrén: Üllői-úti fák; a versben ódai és elégikus hangnem keveredik stb),

- érvényes, de csak részben kifejtett válasz
- részben érvényes, kifejtett válasz
- részben érvényes, részben kifejtett válasz
- kísérlet a válaszadásra

4 pont,

3 pont,

2 pont,

1 pont

b. Kapcsolat a vers beszélője és a megjelenített táj között

5 pont

- Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz

5 pont

(pl. A távozó versbeszélő búcsúzik ifjúkora színhelyétől, a diákévektől, Budapesttől pl. „Az ég legyen tivéletek/Üllői-úti fák.” Ezért hagyományozza kissé szomorkásan az utána jövőkre a fákat, amelyek már sok nemzedék felnőtté válását látták. Így lesz teljes az élet körforgása. A búcsú felfokozza az érzelmeket: a szomorúságot, bánatot, kietlenség érzetet pl. „Nyugszik a kedvem napja már”, ugyanakkor előhozzák a lírai énből a vidámságot, az életerőt, a gazdagságot, a bőséget, amelyeket a tájhoz, és ez által az eltelt ifjúsághoz kapcsol pl. „Ti adtatok kedvet, tusát/Ti voltatok az ifjúság” stb.),

- érvényes, de csak részben kifejtett válasz
- részben érvényes, kifejtett válasz
- részben érvényes, részben kifejtett válasz
- kísérlet a válaszadásra

4 pont,

3 pont,

2 pont,

1 pont

c. A fa motívumához kapcsolódó jelentések

5 pont

- Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz

5 pont

(pl. A fa a költemény visszatérő toposza, az élettel azonosíthatjuk. Az Üllői-úti fák jelentik a versben az állandó körforgást: az élet és a halál örök ritmusát. Így egyrészt, mint életfa jelenik meg, másrészt mint a „*bú ciprusa*.” A ciprusfákat hagyományosan temetőkbe ültetik, a bánat, szomorúság, fájdalom társul hozzájuk. E kettősség okozza a vers hangulatváltását stb.),

- érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont,**
- részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont,**
- részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont,**
- kísérlet a válaszadásra **1 pont.**

d. Az impresszionista stílus jellemzői a versben **5 pont**

- Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz **5 pont**
(pl. Pillanatnyi benyomások rögzítése; érzelmi-hangulati többlet; színek, hangulatok, illatok egybecsengése / színesztézia: „*Borítsa lombos fejetek / szagos, virágos fergeteg, / ezer fehér virág,*” „*édes illat*”; melléknevek és főnevek halmozása, nominális stílus, képhalmozás pl. „*lombos fejetek*”, „*szagos virágos fergeteg*”, „*ezer fehér virág*”; zeneiség, sűrítő komplexitás pl. Az elmúlást a haldokló sárga határ, a búsan dúdoló járó szél idézi stb.),
- érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont,**
- részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont,**
- részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont,**
- kísérlet a válaszadásra **1 pont**

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

- összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat **4 pont,**
- helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **3 pont,**
- logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat **2 pont,**
- töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat **1 pont.**

Helyesírás **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

III. TÉTEL **30 pont**

a. a választott epikus mű műfaji sajátosságai **5 pont**

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont**

(pl. **Kármán:** szentimentalista levél-/naplóregény: levelek, naplójegyzetek, töredékesség; kertmotívum jelentései; egy év, ciklikusság, évszaktoposzok; bevezető: három kitalált elbeszélői szólam; énelbeszélés, vallomásosság;

Jókai: romantikus társadalmi regény: Timár Mihály és a mellékszereplők élettörténetében a kapitalista társadalom kritikája, az önmegvalósítás, karrierépítés esélyei, a pénz személyiségtorzító hatásai, menekülés a természetbe; metonimikus, lineáris, előre haladó történetalakítás, metaforikus összefüggések, kalandos epizódok, váratlan fordulatok; szervezőelve az ellentét, két világ értékrendje, reális/képzeltbeli tér, párhuzamos cselekményszál; kezdete és zárata – cselekményszervező elem; természeti, társadalmi küzdelmek; arany ember motívuma; elbeszélő mindentudó, szubjektív, szemtanú;

Móricz: paraszt-, társadalmi, egzisztenciális regény, példázat; Turi Dani a hagyományos paraszti mentalitással, a Karayak göggyével, sár-létével, sorsával szembeszegülő, azt alakítani igyekvő; az önmegvalósító, önteremtő, önpusztító Ember típusa; metonimikus történetalakítás; zárt, falusi színtér: Kiskara világa; szervezőelve az ellentét; évszaktoposz: nyár – tél; térszerkezet: nyílt – zárt tér; szereplők közötti társadalmi, szociális, családok közti, érzelmi ellentétek; realistanaturalista házasságtörténet; metaforikus összefüggések: sár és arany motívuma, fejezetzáró, szimbolikus jelentései; elbeszélői és szereplői szólamok keveredése, szabad függő beszéd stb.),

- érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont,**
- részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont,**
- részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont,**
- kísérlet a válaszadásra **1 pont.**

b. tér és szereplő viszonya

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz

5 pont

(pl. **Kármán:** kert Fanni számára menedék, sztoikus megnyugvás, élet-halál kertje; antropomorfizált növény-, állatvilág: megértő társ, barát ellentétben az emberekkel; megszólítja, beszélget vele; az önmegértés színtere; a naplóírás titkos helye: az egyedüllét nyelvi leképezése, de az önteremtés, az érzelmeinek szabad megélésének eszköze is; természet párhuzama/ellentéte a szereplő hangulatával, érzéseivel; város, Teréz háza: a társadalom, a társra találás színhelye; idegen világ Fanni számára; vígság vagy ridegség, felszínes fecsegés, értékítéletek tere; **Jókai:** valószerű, reális tér: Vaskapu, Al-Duna: mitikus világteljesség, kozmikus egység, időtlenség; Timár Mihály még összhangban van önmagával, Tímeával; Komárom, a civilizált, polgári világ jellemzői: társadalmi tagoltság, a pénz, a vagyon, bűn, egymás elleni harc az érvényesülésért, a hatalomért, haszonszerzés, fenyegetettség, mesterséges szervezettség: állam, egyház, adó, a név, cím fontossága, az ember az idő felől meghatározott, T. M. önmegvalósításának, de meghasonlásának is a színtere, Tímeával is; képzeletbeli tér: a Senki szigete: természetes egyenlőség, belső értékek, erkölcsi tisztaság, béke, nyugalom, önellátás, cserekereskedelem, otthonosság; nincs állam, egyház, adó, az ősi, természetes, szerveződés alapja a (nagy)család, nincs szerepe a névnek és a címnek, az időnek, időtlenség, történelmi időn kívüliség jellemzi – T.M. megtisztulásának, boldogságának is a színtere Noémivel;

Móricz: ellentét nyílt és a zárt tér váltakozásában – események helyszíne Kiskara, az utca, a mező, a szoba, a ház, a kastély; tér metaforizálódik: Dani és felesége, Takács Erzszi konfliktusa egyik oka: máshol érzik jól magukat; T.D. – nyílt tér: aktivitás, dinamizmus, gondolkodása a jövőre irányul, szerzésvágy; a város számára is idegen; T. E. – zárt tér: a ház, a szoba, a konyha – az otthon, család világa; Kiskara, a falu a sár-lét világa: T.D. visszahúzó erők működéseként is érzi stb.)

- érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont,**
- részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont,**
- részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont,**
- kísérlet a válaszadásra **1 pont.**

c. a választott mű emberképe

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz

5 pont

(pl. **Kármán:** szentimentalista emberkép: ellentétezés: Fanni – családja, társnői értékrendje között; érzékenysége előtérbe kerül; ellentmondásos érzések: keresi a magányt, ugyanakkor gyötrődik, szenved, okai:

önismerethiány, árvasága, anyja, testvére halála, mostoha, apja ridegsége, szeretetlenség, majd szerelem, meg-nem-értés, nyelvi kifejezés elégtelensége, túlérzékenysége, tehetetlensége miatt; halálvágy; természet párhuzamban/ ellentétben áll lelkiállapotával, fordulópont: báró L.-né, majd T-ai barátsága, a szerelem titkaiba való beavatása segít önmegértésében; naplóbejegyzések, az írás az önteremtés eszközei;

Jókai: romantikus emberkép: végletes ellentétek, egytulajdonságú, pozitív és negatív hősök; szép és rút találkozása; mitikus elemek: démoni, midászi sorsok; külső és belső értékek különválása; a titok sorsfordító szerepe romantikus véletlenek szerepe, sors és jellem összefonódása, eszményítés, túlzás; realista epika felé mutató eljárás: T. M. vívódó hősként való ábrázolása, ám megjelenítése l. hold-motívum, feszültségteli monológok, konfliktusmegoldása romantikus; szubjektív elbeszélői szólam;

Móricz: realista, naturalista emberkép; szereplőket egymás nézőpontjából látjuk, drámaiság, villanásszerű felismerések; egymás nem értése, félreértése, kommunikációhiány, elidegenedés, boldogtalanság a házastársak között; ellentétezés: férfi – női szerepkörök; csökkent értékű nyelvhasználat, naturalista, vulgáris kifejezőmód; indulatszavak, felkiáltások gyakorisága, a belső feszültség kivetülései; belső hangok, monológok stb.),

- érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont,**
- részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont,**
- részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont,**
- kísérlet a válaszadásra **1 pont.**

d. vágyak és értékrendek a műben

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága

5 pont
5 pont

(pl. **Kármán:** önismeretre, szeretetre, megértésre, érzelmi kifejezésére, megélésére vágyik; külvilág, társadalom: apja, mostohája érzéketlen, anyagi értékek, látszatvilág; Fanni szentimentális túlérzékenysége; a kert mint menedék, sztoikus megnyugvás kertje, az önmegértés színhelye; a naplóírás szituációja az egyedüllet nyelvi leképezése, de az önteremtés, az érzelmeinek szabad megélésének eszköze is, l. felkiáltásai, indulatos kitörései; L-nével való találkozás: társ, tanítószerpet betöltő; megérti vágyai természetét: szerelemhiányát; L-nének szóló levelei: önelbeszélés igénye, érzelmi megértésének lenyomatai; T-aival való találkozása: a szerelem megismerése; szenvedély megélése, csalódásélmény; halálvágya a teljes szabadság, tökéletes boldogság transzcendens síkon való elérésének megsejtését jelzi;

Jókai: Timár Mihály sikeres, mindent elér, midászi gazdagság, önmegvalósítás fokozatai, arany ember szerep; vágyik a nyugalomra, boldogságra, belső szabadságra; a társadalmi közegben nem valósul meg: önvád gyötri, vívódik, önmagának képtelen megbocsátani, fél a leleplezéstől; Athalie, Krisztyán Tódor kísértő szerepei; igyekszik mindent visszaadni Tímeának, az egész világnak, jótékonykodik; a Senki szigete lesz számára, akárcsak Teréza és Noémi számára a biztonság-, menedék-, szabadságjelkép, a természeti ember értékeinek világa a társadalom anyagi értékeivel szemben; lemond végleg társadalomban betöltött szerepéről;

Móricz: T. D. vágya a földszerzés, a paraszti sorsból való felemelkedés; fiából urat nevelni, Erzszi megértő szeretete; olyan legyen, amilyennek ő akarja; Bora, majd a grófnő megszerzése; az önmegvalósítás, az önteremtés; nagyravágyása minden emberi határt átlépő – l. lépcső motívum, isteni göggel tekint szét; értékrendek ütközése: falu – D.: hagyományos – modern gazdálkodás elvei, sorsába belenyugvó magatartás – sorsát alakító; kudarc – siker felemelkedésében, kapcsolataiban; D. – T. Gyuri: sikerei, jókedve, elégedettség – féltékenység, irigység, elégedetlenség; D. – Karay gróf: ősi gyűlölet, paraszt, alárendelt szerep, férfiasság,

testiség, szorgalom, szenvedély – úr, előkelőség, kényelem- és hatalomszeretet, közöny; D – Erzs: hűtlenség – hűség stb.),

- érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont,**
- részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont,**
- részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont,**
- kísérlet a válaszadásra **1 pont**

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

- Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása **5 pont,**
- összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek részleges betartása **4 pont,**
- helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **3 pont,**
- helyenként töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat **2 pont,**
- töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, kísérlet a válaszadásra **1 pont.**

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér